

Til: Lørenskog kommune

Fra: Østmarkas Venner

Dato: 7. april

Notat om biologiske verdier i influensområdet til Dammyrveien

1 Hvorfor dette notatet?

Det finnes ingen samlet oversikt over biologiske verdier i influensområdet til Dammyrveien. Med influensområde mener vi området som omfatter selve veitraséen, samt veiens dekningsområde i forbindelse med framtidig hogst. Dette skyldes at det ikke er foretatt systematisk kartlegging og sammenstilling av biologisk mangfold i området de siste 25 årene.

Østmarkas Venner har derfor i dette notatet sammenstilt det som finnes av eldre rapporter og det som er lagt inn i offentlige databaser som *Naturbase* som drives av Miljødirektoratet på oppdrag fra KLD, og *Kilden* som drives av NIBIO på oppdrag fra LMD. Losby Bruks nylige kartlegging av biologiske verdier er også omtalt og sammenstilt basert på data i Kilden.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) har bedt om innsyn i grunnlagsdata som ble samlet inn under NORSKOGs kartlegging i 2023, men Losby Bruk har ikke villet utlevere dette. Vi har derfor kun NORSKOGs seks siders rapport og data fra Kilden.

Vi mener at den sammenstillingen som presenteres i dette notatet, dokumenterer at det er langt større biologiske verdier i området enn det Losby Bruk hevder, og at deres planer om veibygging og påfølgende hogst dermed kan være i strid med lovverket.

I denne forbindelse er det også verdt å nevne at Østmarkas Venner i to omganger har gitt innspill til Lørenskog kommune om å prioritere området for kartlegging av biologisk mangfold. Dessuten har vi i innspill til kommunens Naturmangfoldplan framhevet viktigheten av å kartlegge dette området spesielt. Dette har vi hittil ikke fått gjennomslag for.

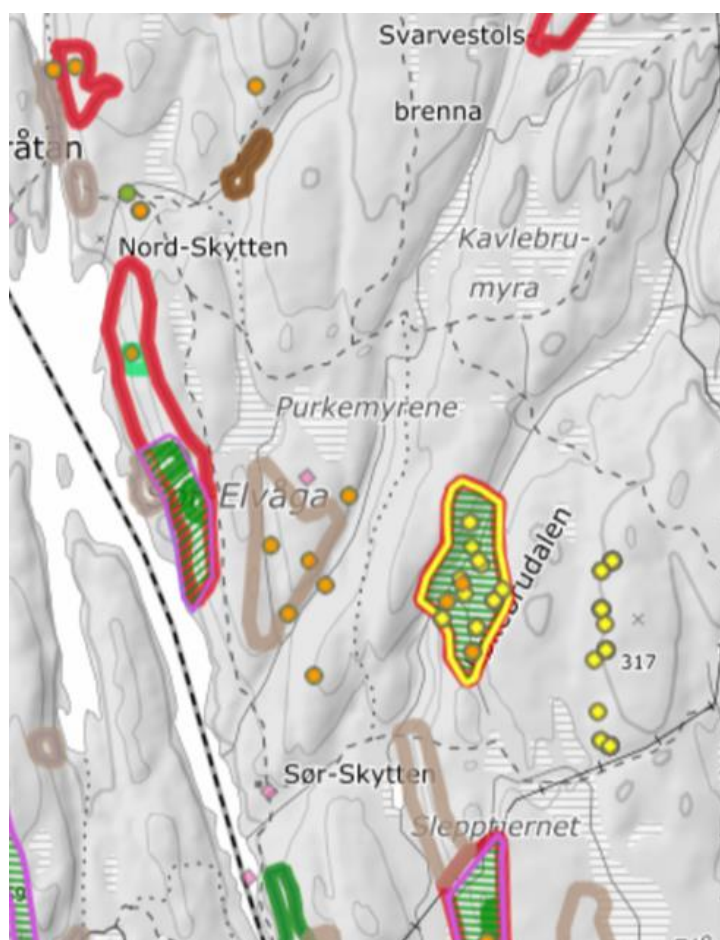
2 Tidligere undersøkelser og kartlegging av biologisk mangfold i området

I 1998-1999 utført Terje Blindheim undersøkelsen [Nøkkelbiotoper i skog i Lørenskog og Rælingen kommuner](#) og i 2002 [Kartlegging og verdisetting av naturtyper i Lørenskog kommune](#). Da ble det registrert fire områder med verdifulle naturtyper, hvorav tre med gammel barskog: 65 dekar i [Løkebrudalen](#), 43 dekar [Puttedalen V](#) og 45 dekar ved [Kastemyra - Seterkollen sørvest](#). Dessuten et område med rik sump- og kildeskog på fem dekar i [Tjuvdalen](#). Se faktaark for nærmere beskrivelse.

I 2001-02 utført Anne Sverdrup-Thygeson kartlegging for Losby Bruk. Slik vi har forstått det, dannet disse undersøkelsene grunnlaget for utvelgelse av nøkkelbiotoper den gang på Losby Bruks eiendom, og de fire områdene med verdifulle naturtyper vi har referert til over, ble da valgt ut som nøkkelbiotoper.

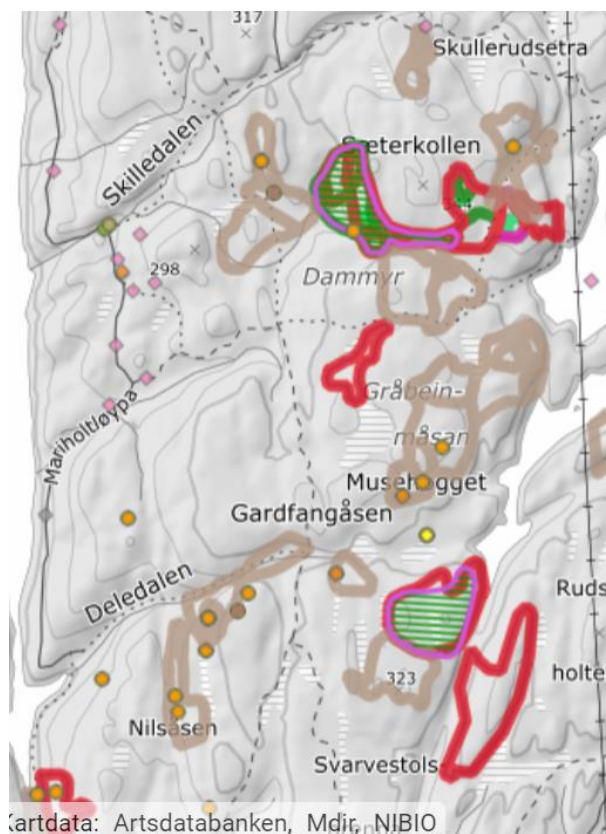
I forbindelse med undersøkelsene i området kartla Sverdrup-Thygeson også flere rødlista insektarter som ligger inne i Naturbase, se kart under. I Løkebrudalen og åsen øst for den er det registrert et 20-tall rødlistede insekter (gul prikk) og tre sopp-/kjukearter (oransje) som også er kartlagt av Sverdrup-Thygeson i 2001-2002.

Samme kart viser også at det sør for Purkemyrene er registrert seks rødlista sopparter (oransje) som er kartlagt av NOA i 2019-2023. Rundt Purkemyrene finnes det som må være blant den eldre furuskogen i Østmarka med mye død ved, dog av små dimensjoner, avbrutt av noen søkk med gammel gransumpskog og frodig granskog. Det ble ikke funnet veldig mange arter i dette området, men furuskog med så fin sjiktning og mye død ved er spesielt i Oslomarka. «Her er det stort potensial for flere artsfunn en bedre sopphest», skriver NOA i sitt notat fra 2022.

Figur 1. Utklipp fra Kilden som viser ikke utvalgte nøkkelbiotoper i lysebrun, utvalgte i rød, gul og mørkebrun, samt naturtypen i Løkebrudalen i grønnskavert. Funntypen er vist som gul prikk og sopp som oransje prikk.

I området fra Skilledalen til Svarvestolsbrenna er kartleggingen av rødlista arter i all hovedsak foretatt av medlemmer av Sopp- og nyttevekstforening og Botanisk forening i 2022. Her er det registrert totalt 17 rødlistearter, og disse er vist i kartet i figur 2. I all hovedsak er det sopp, men også moser: Ti funn av svartsonekjuka (nær truet), ett av piggskorpe (nær truet), tre funn av prikkporekjuka som er sterkt truet, ett av dynekjuka (sterkt truet), ett av rosenjodskinn (sårbar), og to av mosen grønnsko (nær truet).

Figur 2. Utklipp fra Kilden som viser ikke utvalgte livsmiljøer i lysebrun, utvalgte livsmiljøer (nøkkelbiotoper) i rød og grønn, samt naturtypene i Puttedalen V og Kastemyra- Seterkollen i grønnskravert. Funn av insekter er vist som gul prikk og sopp som oransje prikk.

3 Kartlegging av nøkkelbiotoper hos Losby Bruk etter MiS-metodikken i 2023

I forbindelse med søknad om bygging av Dammyrveien i 2022 ble Losby Bruk vinteren 2023 pålagt av Regionkontor landbruk å foreta en miljøregistrering av veitraseen. Dette ble da en del av en planlagt kartlegging av biologiske verdier på hele eiendommen til selskapet. Arbeidet ble utført av NORSKOG sommeren 2023, og resultatet foreligger i dokumentet *Miljørapport*, utarbeidet av Mats Finne. Rapporten er på kun seks sider inkludert forside. Resultatene er lagt inn i Kilden.

Rapporten beskriver hovedprinsippet i MiS-metodikken slik: ... å avgrense områder med spesielle livsmiljøer som er særlig viktige for biologisk mangfold i skog. Artsregistreringer er ikke vesentlige.

De såkalte *livsmiljøene* oppfyller kravene for å bli definert som en nøkkelbiotop, og de representerer dermed mulige nøkkelbiotoper.

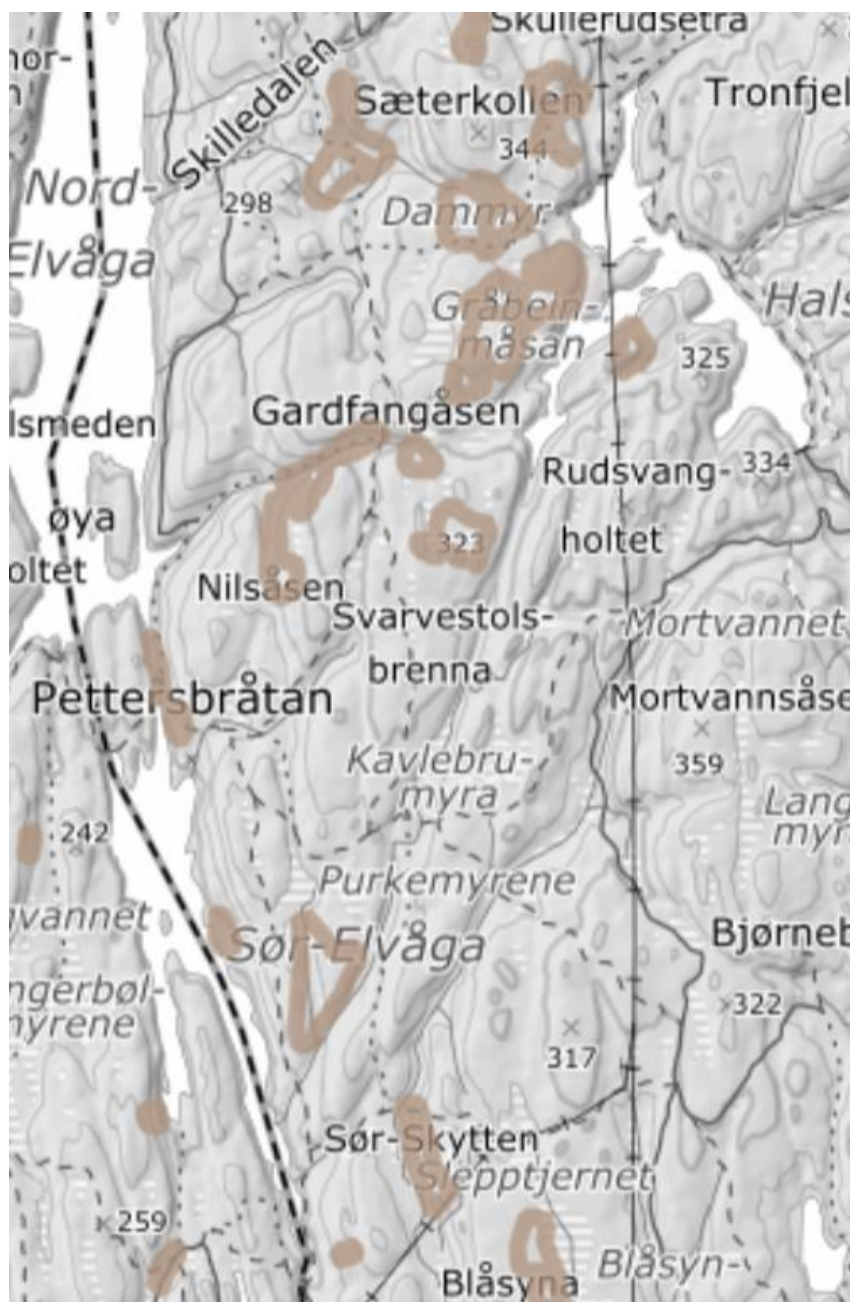
Basert på den nye kartleggingen er det foretatt en ny utvelgelse av nøkkelbiotoper blant livsmiljøene, og i rapporten står det følgende:

Eiendommen er i tillegg svært bratt og kupert, og store deler av arealet er driftsmessig vanskelig. Dette gjør det naturlig å legge nøkkelbiotoper i områder som er vanskelig tilgjengelig for skogsdrift, så sant miljøverdiene her ikke er vesentlig forskjellig fra registrerte livsmiljøer i lettere tilgjengelige områder.

De utvalgte nøkkelbiotopene framkommer i kart i vedlegg I og figur 4, se side 6.

3.1 Livsmiljøer som ikke er utvalgte nøkkelbiotoper

Kartet fra Kilden i figur 3 viser alle kartlagte livsmiljøer som Losby Bruk i samarbeid med NORSKOG ikke har valgt ut videre som såkalte nøkkelbiotoper som skal tas vare på.

Figur 3. Kart fra Kilden over ikke utvalgte livsmiljøer i influensområdet for Dammyrveien

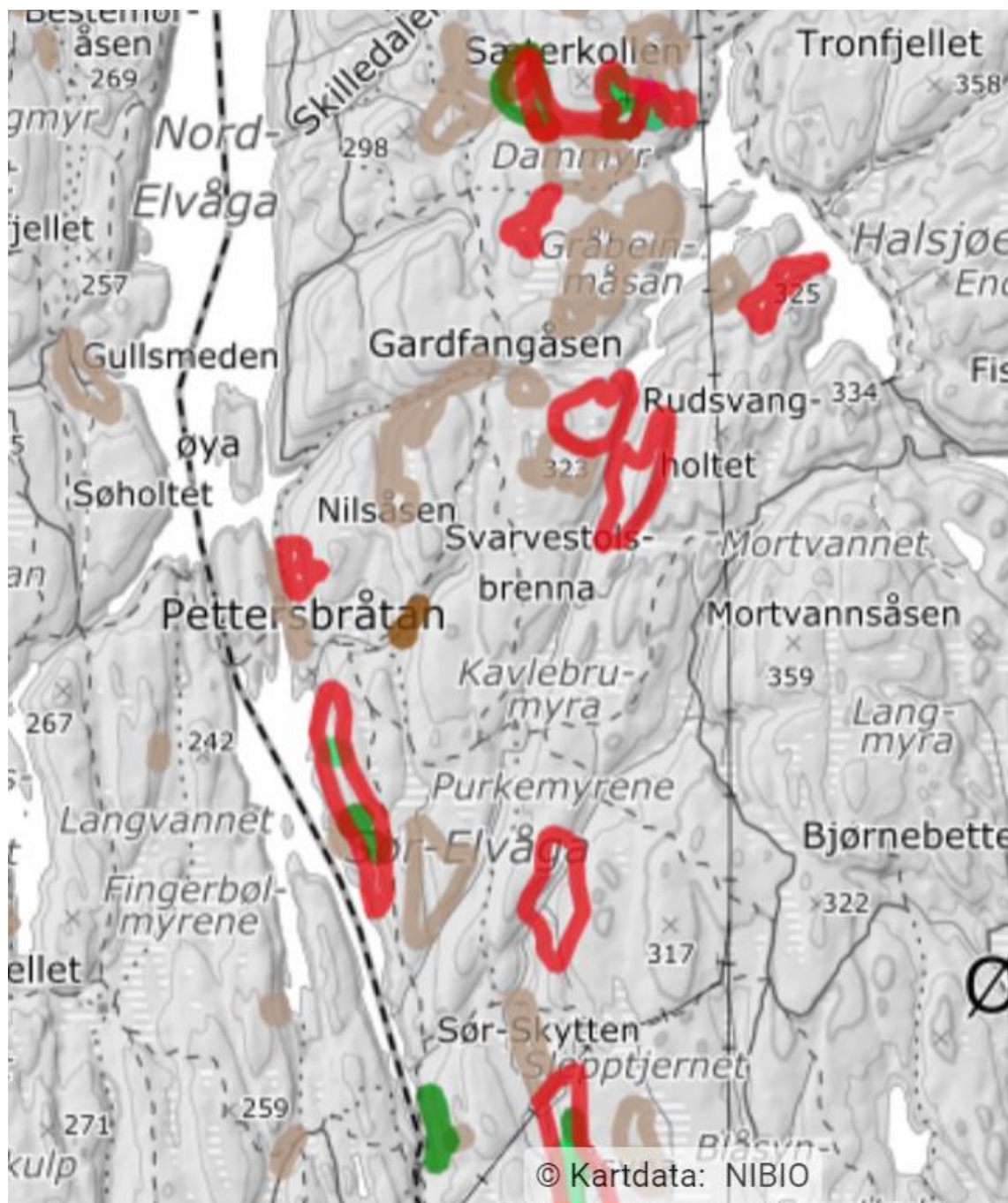
En forenklet oversikt over disse har Østmarkas Venner satt opp i Tabell 1 basert på faktaark i Kilden for hvert enkelt livsmiljø. Navnet har vi satt ut ifra nærmeste sted i kartet. Tabellen viser at det er 20 ulike livsmiljøer, i all hovedsak *gamle trær* (13), men også *liggende død ved* (6) og et tilfelle av *rik bakkevegetasjon* (1) som er valgt bort («frigitte»). I rapporten til NORSKOG står det videre at enkelte av de «frigitte» livsmiljøene har forekomster av rødlistearter. Disse områdene (dvs. de som har rødlistearter) må tas særskilte hensyn til i planlegging av skogbrukstiltak (les hogst og veibygging) i tråd med Norsk PEFC-skogstandard.

Tabell 1. Sammenstilling av «frigitte» livsmiljøer i influensområdet for Dammyrveien. 5a og 5b representerer hogstklasse. Rekkefølgen i tabellen går fra sør til nord. Kilde: Kilden.no/Skogportalen

Sted	Da	Livsmiljø	Treslag	Skogstype	Merknad
Sør-Skytten	26	Gamle trær	Furu, gran, løvtrær	Lågurtskog	Naturskog
Sør-Elvåga	55	Gamle trær	Gran, furu, løvtrær	Blåbærskog, bærlyngskog	5 a
Svarvestolbrenna	29	Gamle trær	Furu, gran, osp, dunbjørk	Blåbærskog, bærlyngskog	Naturskog
Nilsåsen	20	Gamle trær	Furu, dunbjørk	blåbærskog	Naturskog
Deledalen	18	Gamle trær	Gran, dunbjørk	blåbærskog	Naturskog
Deledalen-Gardfangåsen	11	Rik bakkevegetasjon	Gran	Lågurt- granskog	5 b
Øst for skiløypa Deledalen/Gardf	8	Gamle trær	Gran	Blåbærskog	5 b
Gråbeinmåsan Halsjøen 1	14	Liggende død ved	Gran, dunbjørk	Blåbærskog, lågurt, bærskog	5 a
Gråbeinmåsan Halsjøen 2	14	Liggende død ved	Gran, dunbjørk	Blåbærskog, lågurt, bærskog	5 a
Gråbeinmåsan-Halsjøen 3	62	Gamle trær	Gran, furu (400)	Blåbærskog, lågurt, bærskog	5 a
Gråbeinmåsan-Halsjøen 4	16	Liggende død ved	Gran, dunbjørk	Blåbærskog, myr-/sump-	5 a
Gråbeinmåsan-Halsjøen 5	39	Gamle trær	Gran, furu, osp	Blåbær, bærlyngskog	5 a
Kastemyra 1	29	Gamle trær	Furu, gran, bjørk	Blåbærskog	5 b
Kastemyra 2	18	Gamle trær	Gran, furu, bjørk	Lågurt, høgstaudeskog	5 b
Kastemyra 3	6	Liggende død ved	Gran, bjørk, osp	Blåbærskog	5 b
Dammyr 1	23	Gamle trær	Gran, furu løvtrær	Lågurtgranskog	5 b
Dammyr 2	16	Liggende død ved	Gran, bjørk	Lågurtskog	5 b
Dammyr 3	9	Gamle trær	Gran	Lågurtskog	5 b
Nord for Tøråsen 1	10	Liggende død ved	Gran	Lågurtskog	5 b
Nord for Tøråsen 2	20	Gamle trær	Gran, furu, løvtrær	Lågurtskog	5 b

3.2 Livsmiljøer som Losby Bruk har valgt ut som *nøkkelbiotoper*

Ved å gå inn i Kilden finner vi et kartlag som heter Alle livsmiljøer. Det viser både livsmiljøer som er valgt bort og livsmiljøer som Losby Bruk vil ta vare på som *nøkkelbiotoper*. De sistnevnte framkommer i kartet i figur 4 som røde, grønne og mørkebrune, mens de som er valgt bort er i lysebrun farge. Av de utvalgte livsmiljøene er følgende typer valgt: *Gamle trær* (8 forekomster) vist i rødt, *Liggende/stående død ved* (5/4 forekomster) i grønt og *Rik bakkevegetasjon* (1 forekomst) i brunt.

Figur 4. Kart fra Kilden over ikke utvalgte livsmiljøer (lysbrun) og utvalgte nøkkelbiotoper i rød, grønn og brun i influensområdet for Dammyrveien

Som det framgår av kartet i figur 4 som viser verdifulle livsmiljøer, er det store naturverdier i store deler av influensområdet til Dammyrveien.

Områdene ved Purkemyrene, Musehogget og fra Nilsåsen til Gardfangåsen er opplagt verdifulle for biologisk mangfold da disse har funn av truede arter. Disse kvalifiserer for å bli definert som naturtyper og burde derfor også vært utpekt som nøkkelbiotoper. De resterende livsmiljøene som framkommer i tabell 1 og figur 4 burde opplagt vært kartlagt for biologisk mangfold.

4 Andre naturverdier

Det er ikke foretatt kartlegging av fugle- og dyrelivet, ei heller av insekter.

I vår høringsuttalelse datert 1.10.2022 påpeker vi at det berørte området inneholder en tiurleik som antas å være en av Osloomarkas største. Selve tiurleiken ligger kloss inntil den planlagte veien, herunder en snuplass og en parkeringsplass for skogsmaskiner. I tillegg er det flere kjente spillplasser og sesongbiotoper for orrfugl på myrer og omkringliggende områder langs den planlagte veien fra start til slutt. Det er også kjente rovfugllokaliteter, blant annet fiskeørn og hønseshauk, i nærområdet for veien. Tretåspett og konglebit er registrert i veitraseen i Deledalen. Dette er trua og nær trua arter.

Vi mener at det er all grunn til å frykte for at leikene vil bli ødelagt, på grunn av de massive endringene veien med tilhørende hogstplaner vil medføre i et område som nå er inngrepsfritt og med få forstyrrelser.

5 Skogeieres juridiske plikt

Skogeiers tydelige forpliktelser etter skogbrukslova framkommer blant annet av Skoglovas § 4. Skogeigaren sitt forvaltaransvar hvor det blant annet heter: «Skogeigaren skal ha oversikt over miljøverdiene i egen skog og ta omsyn til dei ved gjennomføring av alle tiltak i skogen».

I Karnov note 2 til skogbrukslova § 4 er begrepet *tiltak* omtalt slik: «Begrepet «tiltak» tar etter forarbeidene sikte på aktive handlinger, dvs. at ansvaret utløses når skogeieren vil gjøre noe i skogen, jf. Ot.prp. 28 (2004–2005) s. 80. «Tiltak» vil typisk være hogst, planting og grøfting, men det er et vidt begrep som også omfatter tiltak for å gjennomføre skogbruk, som anleggelse av vei.»

Når det gjelder skogeiers ansvar for å ha kunnskap om miljøverdiene uttalte Høyesterett i Rt. (2010-385) følgende: "For å ha kunnskap om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, må virksomheten nødvendigvis også ha kunnskap om hvilke miljøverdier den eventuelt kan komme til å skade. Skjer driften ved bruk og utnyttelse av det ytre miljø, synes det klart at man må være kjent med de natur- og miljøforhold som man opererer i. Overført på skogsdrift, ville konsekvensen ellers lett bli at avvirking uforvarende kunne skje i områder med høye miljø- og friluftsverdier, uten at konsekvensene var vurdert. Som lagmannsretten har pekt på, vil hogst av gammel skog kunne ha en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet ved at livsgrunnlaget for enkeltarter svekkes."

I merknadene til miljøinformasjonsloven § 9 i Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) side 226, heter det om samme forhold: «Virkinger på naturressurser og biologisk mangfold kan i prinsippet forårsakes av enhver virksomhet, i ulik grad. I forhold til kriteriet 'ikke ubetydelig miljøpåvirkning' er det særlig viktig å ha kunnskap om hvorvidt virksomheten kan berøre truede eller sårbare arter, leveområder for truede arter, andre områder av særlig verdi for det biologiske mangfold, eller vernede områder. Andre viktige forhold er driftens omfang og driftsmåter og deres påvirkning på naturgrunnlaget.»

Østmarkas Venner mener at Losby Bruk ikke har oppfylt sine forpliktelser etter skoglova til å ha oversikt over miljøverdier på sin eiendom., Den kartleggingen de har fått gjennomført er ikke god nok til å dokumentere om veien og etterfølgende hogst vil berøre truede eller sårbare arter og deres leveområder.

6 Konklusjon

Sammenstillingen vi har gjort i dette notatet er basert på det som er tilgjengelig i rapporter og offentlige databaser. Den viser at det er store biologiske verdier i området. Losby Bruks kartlegging inneholder imidlertid ikke registrering av rødlistede arter, hverken sopp, moser, karplanter eller insekter. Østmarkas Venner anser rapporten for å være meget svak og at den ikke gir rettmessig bilde av situasjonen. Realiteten er at det ikke er gjennomført en systematisk kartlegging av biologisk mangfold de siste 25 årene. Verdien av området for biologisk mangfold kan derfor være mye større enn det som framkommer i offentlige registre.

Hele området har store naturverdier tilknyttet spesielt gammel granskog og noe tilknyttet furu. Naturverdiene vil utvikles videre når skogen blir eldre, med potensial for flere rødlistearter tilknyttet gammelskog /død ved. Gammelskogbestandene utgjør dermed viktige hoppesteiner og naturtyper for artene tilknyttet slike livsmiljøer (NOA 2022).

Det er påfallende mange (20) verdifulle livsmiljøene med mye gammelskog og død ved som er valgt bort av Losby Bruk og derfor ikke framkommer i rapporten de har offentliggjort og oversendt til Lørenskog kommune. Ut fra generell biologisk kunnskap er det grunn til å tro at det i de 20 livsmiljøene lever flere rødlistede arter.

Områdene ved Purkemyrene, Musehogget og fra Nilsåsen til Gardfangåsen er opplagt verdifulle for biologisk mangfold da disse har mange funn av truede arter. Disse kvalifiserer for å bli definert som naturtyper og burde derfor også vært utpekt som nøkkelbiotoper. De resterende livsmiljøene som framkommer i tabell 1 og figur 4 burde opplagt vært kartlagt for biologisk mangfold.

Siden Losby Bruk ikke har kartlagt rødlistede arter, så vil de i henhold til MiS-metodikken ikke ta vare på disse verdifulle livsmiljøene siden de ikke vet hva som finnes der av truede arter. Vi viser her til skoglovas §4 «Skogeigaren skal ha oversikt over miljøverdiane i eigen skog og ta omsyn til dei ved gjennomføring av alle tiltak i skogen», og mener at Losby Bruk ikke har god nok oversikt over miljøverdiene i egen skog, se ellers kapittel 5.

Etter vårt syn er det derfor helt nødvendig med en langt grundigere kartlegging av biologiske verdier enn det som ble utført av NORSKOG på vegne av Losby Bruk i fjor. Som et minimum må alle de 20 livsmiljøene som Losby bruk har valgt bort og som dermed vil bli utsatt for veibygging og hogst, kartlegges for rødlistede arter, særlig sopp, kjuker og insekter før saken undergis endelig behandling.

Vi viser i den sammenhengen til hvordan Oslo kommune nå kartlegger sin skog hvor de både bruker det nye NiN-systemet, men i tillegg også kartlegger etter DN's Håndbok 13 når de velger ut nøkkelbiotoper i forbindelse med sin sertifisering. Arbeidet med kartlegging av influensområdet i Dammyrveien bør utføres slik Oslo kommune gjennomfører kartlegging av biologisk mangfold i sin skog. Arbeidet bør utføres av en uavhengig konsulent som også sammenstiller alle relevante data om naturverdier i en rapport hvor alle data er offentlig tilgjengelig. Samtidig bør konsekvensene av både veien og etterfølgende hogst utredes.

Litteraturliste

Blindheim, T. 1999. Nøkkelbiotoper i skog i Lørenskog og Rælingen kommuner, Akershus http://lager.biofokus.no/sis-rapport/sistesjanserapport_1999-5.pdf

Blindheim, T. 2002. Kartlegging og verdisetting av naturtyper i Lørenskog kommune, Siste Sjanse rapport 2002-6
<http://www.biofokus.no/pages/biolitt/view/57f09c43942527372ee9105bcf747ffc8e9faa9/>

Finne, M. 2023. Miljørapport NORSKOG.

NOA Notat 2022. Naturverdier registrert i området som sogner til «Dammyrveien» i Lørenskog kommune, Østmarka

[Norges Høyesterett - Dom.: HR-2010-562-A - Rt-2010-385 - Lovdata](#)

Karnov note 2 til skogbrukslova § 4

Ot.prp. nr. 116 (2001–2002)

Ot.prp. nr. 28 (2004–2005)

NIBIO/Kilden.no/Skogportalen

Miljødirektoratet/Naturbase.no

Vedlegg I Utklipp fra Kilden som viser Losby Bruks utvalgte nøkkelbiotoper

